

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex
Fiscaliteit van 13 december 2013 wat betreft billijkheid inzake de
toepassing van fiscale wetgeving
-Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting

De Vlaamse Belastingdienst streeft voortdurend naar een klantvriendelijke en humane toepassing van de fiscale regelgeving. Dit streven kadert binnen het Vlaams regeerakkoord dat voor deze bestuursperiode 2024-2029 werd afgesloten. Zo kan het niet de bedoeling zijn al te hoge boetes of belastingverhogingen op te leggen bij de minste overtreding of onvolkomenheid begaan door een belastingplichtige.

Concreet wil de Vlaamse Belastingdienst *boetes verhinderen en boetes verminderen*.

Voor de eerste doelstelling, het *verhinderen* van de boetes, heeft de Vlaamse Belastingdienst reeds vorig jaar een gepubliceerd administratief standpunt ingenomen. Indien de fiscus een duidelijke vergissing of onvolkomenheid vaststelt naar aanleiding van een aangifte van een aangifte van nalatenschap, krijgt de aangever sedertdien de kans om de vergissing recht te zetten zonder dat dit nog langer gepaard gaat met enige belastingverhoging.

Met betrekking tot de tweede doelstelling, het *verminderen* van boetes, werd op 28 november 2025 het voorontwerp van decreet tot wijziging van de VCF van 13 december 2013, wat betreft billijkheid inzake de toepassing van fiscale wetgeving, principieel goedgekeurd (VR 2025 2811 DOC.1064/1 BIS). Het advies van de SERV werd bekomen op 22 december 2025. Met het oog op een evenwichtige en billijke sanctionering wordt het voorontwerp van decreet aangevuld met de formele bevestiging van een bestaande tolerantie. Hiermee wordt een oplossing geboden voor een vaak voorkomend euvel na uitkering of afkoop van levensverzekeringen. Daarom wordt het voorontwerp van decreet hierbij voor tweede principiële goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorgelegd.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

- Beleidsveld: Financiën en Begroting, Budgettair beleid
- Inhoudelijk Structuurelement: Fiscaliteit en Budgettair beleid
- Beleidsdoelstelling: Dit ontwerp van decreet kadert in de ambitie opgenomen in het Vlaams regeerakkoord¹ om de hoge boetetarieven te milderen. Vlaams Regeerakkoord 2024-2029, "Samen werken aan een warm en welvarend Vlaanderen" bladzijde 105: "*Rond het opleggen van allerlei fiscale boetes zijn er de voorbije jaren al beleidsinitiatieven genomen om de hoge boetetarieven te milderen. Die aanpak wordt voortgezet en we onderzoeken hoe die kan worden veralgemeend, onder andere voor de boetes in de registratiebelasting.*" Daarnaast kadert dit ontwerp in de concrete ambitie van de Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend erfgoed en Dierenwelzijn om boetes te verhinderen en boetes te verminderen.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het voorontwerp van decreet werd aangepast aan het **wetgevingstechnisch en taalkundig advies** nr. 2025/349_PD_SPOED van 18 september 2025.

Het gunstig advies van de **Inspectie van Financiën**, werd verleend op 17 september 2025 onder referte MV/25/322/112.

Op 28 november 2025 werd het voorontwerp van decreet **principieel goedgekeurd** door de Vlaamse Regering (VR 2025 2811 DOC.1064/1 BIS). De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn werd ermee gelast het advies in te winnen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV).

De **SERV** heeft zijn advies uitgebracht op 22 december 2025. Dit advies wordt als bijlage toegevoegd. In zijn advies formuleert de SERV enkele bemerkingen en bijhorende aanbevelingen die betrekking hebben op beide doelstellingen van het voorliggende voorontwerp. Hieronder worden de opmerkingen van de SERV behandeld.

1. Voorkomen van boetes – billijke omgang met vergissingen.

1.a. De SERV ondersteunt de doelstelling om boetes zoveel als mogelijk te vermijden. De SERV stelt dat de Vlaamse Regering daarmee aantoonbaar werk te willen maken van een proactieve dienstverlening.

1.b. De SERV waardeert dat VLABEL een ambtelijk standpunt heeft opgesteld voor de aangifte van nalatenschappen. Daarbij stelt de SERV zich wel de vraag waarom dit standpunt enkel voor nalatenschappen werd opgemaakt en niet voor een aangifte in het verkooprecht, aangezien die laatste materie ook in de decreetswijziging is opgenomen.

Repliek: Hoewel deze nota uitsluitend betrekking heeft op het voorontwerp van decreet, wordt graag verduidelijkt dat de keuze voor de erfbelasting in het

¹ Vlaams Regeerakkoord 2024-2029, "Samen werken aan een warm en welvarend Vlaanderen" bladzijde 105: "*Rond het opleggen van allerlei **fiscale boetes** zijn er de voorbije jaren al beleidsinitiatieven genomen om de hoge boetetarieven te milderen. Die aanpak wordt voortgezet en we onderzoeken hoe die kan worden veralgemeend, onder andere voor de boetes in de registratiebelasting.*"

administratief standpunt kan worden verklaard door de uitgesproken complexiteit van deze belasting. Bovendien gaat het om een belasting waarbij belastingplichtigen niet noodzakelijk beroep doen op de professionele bijstand van een notaris, in tegenstelling tot wat het geval is bij het verkooprecht. Ten slotte blijkt uit het jaarrapport van de Vlaamse Ombudsvrouw dat binnen de fiscaliteit de erfbelasting de belasting blijft waarbij het duidelijkst de vraag klinkt of de fiscus er rekening mee wil houden wanneer er een vergissing wordt gemaakt.

1.c. De SERV benadrukt het belang van eenvoudige fiscale regelgeving om het risico op onbedoelde vergissingen bij aangiftes te minimaliseren. De SERV stelt ook dat een duidelijke en brede communicatie van groot belang is om spontane rechtzettingen daadwerkelijk mogelijk te maken.

Replik: VLABEL hecht steeds groot belang aan een correcte en begrijpelijke communicatie over regelgeving. In dat kader wordt blijvend ingezet op het helder toelichten van aanpassingen, zowel via de informatieve webpagina's als via de algemene, breed toegankelijke contactkanalen.

1.d. De SERV vraagt bijkomend voldoende aandacht voor de administratieve uitvoerbaarheid van het decreet. Bij elk dossier waarin onvolkomenheden worden vastgesteld zal immers moeten worden nagegaan of het een vergissing dan wel bewuste overtreding betreft.

Replik: Er wordt op gewezen dat ook vandaag, los van de voorliggende hervorming, het onderscheid tussen een vergissing en een bewuste overtreding dient te worden gemaakt. Artikel 3.18.0.0.1 VCF voorziet immers reeds in een afzonderlijke sanctionering *“als de overtreding gepleegd is met de bedoeling de belasting te ontduiken of om dat mogelijk te maken”*.

1.e. De SERV is van mening dat de bepaling van de termijn van twee maanden voor de uitvoering van spontane rechtzettingen in het ontwerpdecreet nadere motivering en duiding vergt.

Replik: De termijn van twee maanden is ingegeven door een combinatie van praktische en beleidsmatige overwegingen.

In de eerste plaats is het, gelet op de gebruikelijke doorlooptijden, aannemelijk dat de fiscale administratie de aangifte na het verstrijken van deze periode reeds in behandeling heeft genomen. Eventuele onvolledigheden worden dan in de regel door de administratie zelf vastgesteld, waardoor het karakter van een spontane rechtzetting vervalt.

Daarnaast is het vanuit efficiëntie- en rechtszekerheidsoverwegingen van belang dat dossiers op een definitieve wijze kunnen worden afgesloten. Een afgebakende termijn creëert rechtszekerheid, voor zowel de administratie als de belastingplichtige. De termijn van twee maanden fungeert in dat kader als een evenwichtige stimulans om eventuele correcties tijdig te melden.

Ten slotte blijkt in de praktijk dat aangevers doorgaans binnen een korte periode na het indienen van hun aangifte ontbrekende elementen opmerken. Eens de aangifte is ingediend, wordt het dossier door de meeste belastingplichtigen als afgerond beschouwd.

2. Verlaging van boetes.

De SERV steunt deze tweede doelstelling van het voorontwerp van decreetswijziging. De SERV wenst er wel op te wijzen dat de mate van (fiscale) naleving wordt beïnvloed door de combinatie van de hoogte van de boete en de pakkans. De SERV vraagt dan ook om de effecten van de wijzigingen te monitoren en tijdig te evalueren.

Repliek: In dit verband kan worden bevestigd dat de impact van de doorgevoerde wijzigingen zorgvuldig zal worden opgevolgd, gemonitord en grondig geëvalueerd. Daarbij zal bijzondere aandacht uitgaan naar de directe effecten zodat tijdig kan worden vastgesteld in welke mate de beoogde doelstellingen daadwerkelijk worden gerealiseerd.

A. ALGEMENE TOELICHTING

Op 28 november 2025 heeft de Vlaamse Regering het voorontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft billijkheid inzake de toepassing van fiscale wetgeving, en de bijhorende memorie van toelichting een eerste keer principieel goedgekeurd en de Vlaamse minister, bevoegd voor Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn gelast over voornoemd voorontwerp van decreet advies in te winnen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en van de Raad van State.

De SERV verwelkomt in zijn advies dat het voorontwerp gepaard gaat met andere initiatieven. De SERV verwijst daarbij naar de initiatieven voor een dienstbare en klantgerichte overheid door een billijke omgang met vergissingen. Naar aanleiding van het door de SERV geformuleerde advies en vanuit diezelfde ambitie werd het voorontwerp nog aangevuld met een duidelijke decretale verankering van de reeds toegepaste tolerantie inzake levensverzekeringen, waarbij de begunstigde het voordeel slechts effectief verkrijgt ná het overlijden van de erflater.

Sinds 2017² worden uitkeringen uit levensverzekeringen slechts belast op het ogenblik van de effectieve verkrijging. Op dat ogenblik moet, overeenkomstig artikel 3.3.1.0.6, eerste lid, 6° VCF, een nieuwe aangifte worden ingediend. In de praktijk wordt het indienen van deze nieuwe aangifte echter vaak vergeten, wat een wekerend knelpunt vormt binnen de erfbelasting.

Dit is niet verwonderlijk om de volgende redenen:

- Het is mogelijk dat een geruime tijd verstrijkt tussen het overlijden en het ogenblik van uitkering.
- De verplichting tot het indienen van deze aangifte rust op de persoon die het levensverzekeringscontract afkoopt of de persoon die de uitkering op grond van het contract verkrijgt. Dat is niet (altijd) de persoon die ook gehouden was tot het indienen van de oorspronkelijke aangifte van nalatenschap bij het overlijden, dat zijn in principe de erfgenamen, de algemene legatarissen en begiftigden.

Ook de Vlaamse Ombudsvrouw wijst in haar jaarrapport³ expliciet op deze problematiek.

Hoewel er begrip bestaat voor deze specifieke situatie, blijft het de verantwoordelijkheid van de burger om een correcte en volledige aangifte in te dienen, ook wanneer er enige tijd verstrijkt tussen het overlijden en de effectieve uitkering van de levensverzekering. Het behoud van een beperkte, proportionele sanctie is dan ook aangewezen. Naar analogie met de actuele praktijk en de mildering van de sanctie die werd ingevoerd voor het niet tijdig naleven van de verplichtingen binnen de IER-wetgeving, wordt nu ook een decretale verankering voorzien van de mildere sanctionering voor het niet-aangeven van levensverzekeringen met uitkering na overlijden.

² Decreet van 23 december 2016 houdende diverse fiscale bepalingen en bepalingen omtrent de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen, verschenen in het staatsblad van 30 december 2016.

³ Jaarverslag van de Vlaamse Ombudsdienst 2024, Vlaams Parlement nr. 41 (2024-2025), Onder de rubriek G1: "Aanhoudend ongenoegen over belastingverhoging in de erfbelasting".

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor de inhoudelijke en procedurele maatregelen kan verwezen worden naar de artikelsgewijze toelichting in de memorie van toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Op dit vlak zijn geen wijzigingen ten opzichte van de nota waaraan de Vlaamse Regering op 28 november 2025 haar eerste principiële goedkeuring verleende (VR 2025 2811 DOC.1064/1 BIS).

B. ESR-TOETS

Op dit vlak zijn geen wijzigingen ten opzichte van de nota waaraan de Vlaamse Regering op 28 november 2025 haar eerste principiële goedkeuring verleende (VR 2025 2811 DOC.1064/1 BIS).

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Op dit vlak zijn geen wijzigingen ten opzichte van de nota waaraan de Vlaamse Regering op 28 november 2025 haar eerste principiële goedkeuring verleende (VR 2025 2811 DOC.1064/1 BIS).

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Op dit vlak zijn geen wijzigingen ten opzichte van de nota waaraan de Vlaamse Regering op 28 november 2025 haar eerste principiële goedkeuring verleende (VR 2025 2811 DOC.1064/1 BIS).

4. VERDER TRAJECT

Over dit voorontwerp van decreet zal, met het oog op definitieve goedkeuring, het advies van de Raad van State worden gevraagd.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar tweede principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande en aangepaste voorontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft billijkheid inzake de toepassing van fiscale wetgeving en aan de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Ben WEYTS

Bijlagen:

- het voor de tweede keer principieel goed te keuren voorontwerp van decreet en bijbehorende memorie van toelichting
- het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, dd. 22 december 2025